

Nazlı Pektaş

Erinç Seymen'in 'Dikefalos' (2018) isimli resmi, Mehtap Baydu'nun 'Kıyafet' (2015) isimli işindeki retrospektif bakışla buluştu. Baydu'nun, Anadolu'ya özgü çiçek desenli pazen kullanarak ürettiği bir çift erkek ayakkabısı ve takım elbiseden oluşan 'Kıyafet', kültürel alışkanlıkların veya cinsiyet rollerinin saibeli kodlarının sorgulandığı bir iş olarak Seymen'in üretiminde desene dönüştü.

Mehtap Baydu'nun 'Güne Hazırlık' (2018) isimli işi, Ferhat Özgür'ün 'İyileştir Beni!' (2007) adlı işiyle diyalog içinde üretildi. Özgür, iyileşmeyi/kırışıklıklardan kurtulmayı/ütülenme metaforu ile ifade ederken; Baydu, kendi teniyle birleşen yeni kimliğini ütüleyerek güne hazırlanıyor.

'Bilinçli bir intihali var ederek sorular soruyoruz'

Nazlı Pektaş'ın küratörlüğünde **Yapı Kredi Kültür Sanat**'ta açılan 'İntihal mi? Hal mi?' başlıklı **sergi**, Çağrı Saray, Erinç Seymen, Ferhat Özgür, Mehtap Baydu, Özlem Günyol&Mustafa Kunt ve Necla Rüzgar'ın 6 eski işi ile bu eserlerden esinlenerek oluşturdukları 6 yeni işi bir araya getirerek 'temellük **sanatı**/kendine mal etme' ve 'intihal' kavramlarını merkeze alıyor. **Sanat** tarihinin sıklıkla sorguladığı 'özgünlük' meselesini tartışan **sergiyi** Nazlı Pektaş ile konuştuk.

FULYA BARAN
fulya.brn@gmail.com

Aslında 'temellük **sanatı**' kavramını, **sanatın** doğasını ve tanımını eserlerin özgünlüğü, asıl eser sahibinin kim olduğu gibi meseleler üzerinden sorguluyor. **Serginin** başlığı ise biraz daha dikkat çekmek amacıyla intihal terimini kullanıyor. **İntihal** ve temellük **sanatı** birbirinden hangi noktada ayrılır?

Kopyalanan ya da gerçek yerine türlü yollarla ikame edilen imgenin serüveni, **sanat** tarihi içinde, **sanat** tarihinin kendisiyle yol aldı/almakta. **Sanatçı** bir yandan kendi özerkliğini ilan eder, öte yandan kendine mal ettiklerini daha çok görüntür kılar. **Sanatçının**, en başında doğayı 'intihal' ettiğini düşündüğümüzde özgünlüğe çok farklı pencerelerden bakıp, kopyanın bu **sergideki** anlamıyla intihalin nasıl mümkün olabileceğini düşünebiliriz.

Sanatçı arkadaşlarıyla birlikte esinlenme, kopya meselesini; kendine mal etme ile aşırma arasındaki 'kıldan ince kılıçtan keskin sırat köprüsü' aşılmasından çıkarıp, bu durumu süreç içinde

kabul eden bir **sergi** yaratmaya çalıştık. Çalmanın **sanatsal** bir suç olduğu durumlar yok demiyoruz ama esinlenmenin de büyük bir zincirin halkaları olarak yıllardır var olduğunun da farkındayız. İşte tam da bu noktada bu sağlıklı bir biçimde tartışılmasını istiyoruz. Bilinçli bir intihali var ederek sorular soruyoruz. Başlığımız bu kelimeler arasından intihali soruya çevirip başlığa çekerek **sanatçılar** ve benim aramızdaki performansı dikkat çekici bir yere taşımaya hedefliyoruz. Başlığın diğer yarısı olan 'Hal mi?' ise sorunun ikinci kısmına yanıt veriyor diyebilirim. Çünkü bu **sergi** daha en başından referansı içine alan bir **sergi** ve elbette tüm eserler esinlenme üzerinden ilerliyor.

■ **Eser seçimi ve sanatçıların eşleştirilmesi sürecinde nasıl bir yol izlediniz?**

Bir yazar ve akademisyen olarak işleri hakkında çok sık düşündüğüm, düşüncelerimi ve yazılarımı kamçılayan **sergideki sanatçılarla** bu **sergiyi** yapmak istedim. Projenin çerçevesini çizdikten sonra **sanatçıları** belirledim. Sonra **sanatçıların** üretim biçimleri, konu seçimleri vasıtasıyla birbirlerine

olan mesafeleri de bir oyuna çevirerek onlardan 'birbirlerini giymelerini' istedim. **Sergi** fikri tüm detayları ile olgunlaştığında **Yapı Kredi Kültür Sanat**'a, Tülay Güngen ve **Veysel Uğurlu**'ya sundum. **Sergi** projemiz kabul edildikten sonra çalışmalarımız hızlandı. İlerleyen zamanda, eşleştirmeler aracılığıyla her **sanatçı** eşleştiği **sanatçının** daha önce üretilmiş bir işini, yeni işi için kaynak olarak aldı. Yani eski işi de, ondan esinlenen yeni işi de **sanatçıların** kendileri belirledi.

■ **Serginin sorguladığı 'yeni' kavramı, bir yandan çağdaş sanat piyasasının öncelikli ihtiyaçlarından biri. Piyasanın bu sürekli 'yeni'ye olan ihtiyacı nasıl değerlendiriyorsunuz? Sanatçının motivasyonunu ve yaratıcılığını nasıl etkilemekte?**

Çağdaş **sanat** piyasasının ihtiyaç ve inançlarından biri olan 'yeni' **sanatçıyı** sürekli üretmeye doğru itiyor. Bu açığa gözlemlenebiliyor, hem dünyada hem de ülkemizde. Motivasyon mu, evet bundan söz edebiliriz. Sorun, ortaokulda yazdığımız 'Nicelik mi nitelik mi?' kompozisyonlarını aklıma getirdi. Çokluğun içindeki hakikiliği bulmak

önemli. Bundan kastım ister kendine mal etme yoluyla, ister kendiliğinden ortaya çıkan üretimle yaratılan 'şeyler'in özgünlüğü elbette. Eleştirel bir bakış, yeni bir yorum yeni eseri özgün kılmaya yetebilir. Piyasa ise meseleye **sanat** tarihinin perspektifinden bakmıyor elbette. Yeni olanın çekiciliği ve kısa süreli 'yeniliği' ekonomik bir değer olarak kabul ediliyor.

■ **Büyük birerik olmanın artık sanatın öncelikleri arasında olmadığını görüyoruz. Bu çerçevede düşünülürken, günümüzde sanatçının başarısı hangi nitelikler üzerinden izlenmeli?**

Günümüz **sanatçısının** başarısı ya da başarısızlığı piyasa açısından bakıldığında görüntü olmak ile olmamak arasında ilişkilendiriliyor olsa da elbette bu gerçek bir ölçü değil. Bazen 'başarı' dediğin konu çok uzun zaman alabilir ama kendine ve üretimine sahip çıkan ve eleştireliliğini kaybetmeyen bir **sanatçının** izleyicinin gözünden kaçması mümkün olmaz.

Nazlı Pektaş küratörlüğündeki 'İntihal mi? Hal mi?' başlıklı **sergi** 29 Temmuz'a kadar **Yapı Kredi Kültür Sanat**'ta görülebilir.